

Жените в българската литература и култура - 2

Сборник с научни
изследвания

**БОЯН
ПЕНЕВ**
ИЗДАТЕЛСКИ ЦЕНТЪР

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ЛИТЕРАТУРА

ЖЕНИТЕ В БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА – 2

Сборник с научни изследвания

Съдържа доклади от Третата национална научна конференция –
„Жените в българската литература и култура“,
проведена на 6 и 7 февруари 2025 г.

Конференцията е посветена на 100-годишнината от основаването на
Дружеството на българките с висше образование

Съставители и научна редакция:

Людмила Хр. Малинова, Елка Трайкова, Кристина Йорданова,
Маринели Димитрова, Емилия Алексиева

Библиографска редакция: Аделина Германова

София, 2026

© Съставители и научна редакция: Людмила Хр. Малинова, Елка Трайкова,
Кристина Йорданова, Маринели Димитрова, Емилия Алексиева

Библиографска редакция: Агелина Германова

Научни рецензенти: проф. дн Маргарита Серафимова
доц. д-р Морис Фагел

© Стоян Василев Бунджулов, художник на корицата, 2026
За корицата са използвани детайли от картини на художниците
Иван Табаков и Вера Недкова.

© Издателски център „Боян Пенев“ – Институт за литература, 2026

ISSN 978-619-7838-03-9

НЕПОЗНАТАТА ПИСАТЕЛКА БОГДАНА ДОЧО(Е)ВА

Владимир Димитров

Нов български университет

Abstract: This paper examines the literary and artistic work of Bogdana K. Dochova (née Feschieva, 1879–1944), a largely forgotten figure in Bulgarian culture of the early twentieth century. Best known for her book *Under the Shadow of the Stone Pines* (1928), documenting a pilgrimage to Rome during the Holy Year of 1925, Dochova combined travel narrative, cultural reflection, and visual art. The volume's fifteen original vignettes, designed by the author herself, represent a notable contribution to Bulgarian book illustration of the 1920s.

Her second book, *Legend of Prince Boris and Tsar Simeon* (1928), reflects her engagement with national history and includes symbolic illustrations reminiscent of church wall painting. A third work, *The Survivors. 1877/1878* (1935), reveals her interest in memory and the Liberation struggles. Archival sources further point to unpublished manuscripts such as *Let Us Preserve the Antiquities, Peace or War*, and *The Secret of the Fair-Faced Ones*.

Dochova's career, which also included painting, music, and civic activity, illustrates the multi-dimensional role of women in Bulgarian cultural life. Rediscovering her legacy highlights the need for further research on women's authorship and cultural heritage in interwar Bulgaria.

Keywords: *Bogdana Dochova, forgotten figure in Bulgarian culture, writer, artist*

През лятото на 2024 г. в ръцете ми попадна стара книга със заглавие „Под сянката на пиниите“, авторство на Богдана Дочова¹. Заглавието обещавахе пътуване към далечни места, но за мен се превърна в своеобразен път към опознаването на една интересна и почти забравена личност. До момента не бях срещал фамилията Дочова нито в литературните, нито в художествените изследвания, което провокира професионалното ми любопитство да потърся повече сведения за нея².

Наличната информация се оказа оскъдна и фрагментарна, но достатъчна, за да разбера, че Богдана Дочова е била не само писател, но и музикант и художник. Илюстрациите в „Под сянката на пиниите“ свидетелстват за професионална подготовка – те носят финес, прецизност и наблюдателност. По-късно се натъкнах и на нейни живописни творби, които потвърдиха майсторството ѝ, вниманието към детайла и деликатното ѝ чувство за цвят.

¹ Дочова, Богдана. *Под сянката на пиниите* : Пътни бележки и описание с кратки истор. очерки. София, 1928.

² Изписването на фамилното име се среща и като Дочова, и като Дочева. Относно различните варианти вж. Димитров, Владимир. *Непознатата Богдана Дочева*. – В: *Изкуствоведски четения*, 2025, II. Изкуства и архиви. Състав. К. Николова. София, 2026, с. 124–134.

Особен интерес предизвиква една символична дата: през 2025 г. се навършва век от поклонническото ѝ пътуване до Рим, осъществено през юбилейната 1925 г., когато католическият свят отбелязва Светата година. Това пътуване, подробно описано в „Под сянката на пиниите“, представлява не само лична духовна хроника, но и ценен документ за културния обмен и опознаването на чужбина от българите в първата половина на XX век.

Така подготвих текст, който е резултат на този случайно намерен том. В него обобщих наличната информация за Богдана Дочова. Успях да установя моминското ѝ име, точната дата на раждане, да коригирам датата на смъртта и редица други подробности, които са в основата на едно по-задълбочено изследване на нейното творчество. В същия текст разгледах и проблема за различното изписване на фамилията ѝ име³.

Богдана Фесчиева е родена на 18 декември 1879 г. в Пловдив. Завършва Пловдивската девическа гимназия (1896) и следва в първия випуск на Държавното рисуwalно училище (1896–1900), но не го завършва. По време на обучението си тя е квартирантка в семейството на Мария Белчева, майка на Елисавета Багряна, която е приятелка на Богдана от Пловдив и хазайка в София. По-голямата сестра на Богдана, Домна Фесчиева-Мутанова (родена 23 април 1876 г.), също е учила в Рисуwalното училище, но и тя не го завършва. Получава стипендия за Киев, където изучава стоматология и се реализира като зъболекарка, основателка на Българския зъболекарски съюз, с частни практики в София и Перник⁴.

Причините за прекъсване на обучението в Рисуwalното училище не са документирани. За Домна е ясно, че заминава за Киев, докато за Богдана остава открит въпрос – според някои непотвърдени сведения тя е продължила обучението си по изкуства във Франция и/или Германия или е прекъснала заради брака си с ловчанлията Косто Дочов.

След брака си с него тя е известна като Богдана Дочова (или

³ Димитров, Владимир. Цит. съч.

⁴ Димитрова, Блага, Йордан Василев. Младостта на Багряна и нейните спътници. София : Просвета, 1993; Танчев, Иван. Руският принос в подготовката на българска интелигенция с висше и професионално образование (1878-1912). – В: Известия на държавните архиви, Т. 105, 2013, с. 34–140; Боснев, Иван. Николай Шарков, Жени Маслинкова. Български зъболекарски съюз. 105 г. история. Алманах. София : Български зъболекарски съюз, 2010.

Дочева). Под това име се появяват сведения за нейната художествена и литературна дейност, участието ѝ в изложби и обществени инициативи, както и публикации за живота ѝ в Пловдив и Ловеч⁵.

Така Фесчиева е нейното моминско име, което свързваме с детството, образованието и ранните ѝ художествени занимания, докато Дочо(е)ва е името, под което тя изгражда своята творческа, литературна и обществена кариера. С това разграничение се улеснява проследяването на биографията ѝ и уточняването на различните етапи от живота и творчеството ѝ.

Богдана К. Дочева е активна в българското изобразително изкуство през първата половина на XX век. Тя участва в общи художествени изложби през 1927, 1936 и 1937 г., както и в няколко самостоятелни изложби в Ловеч, София и според някои сведения – Каиро, Египет. Основната ѝ тематика са цветята, за което е наричана „майстор на цветята“, но в някои изложби показва и пейзажи, малка пластика (бюстове и композиции) и произведения на приложните изкуства като паравани и везани възглавници.

Нейните платна са оценявани високо от съвременната преса за прецизността, наблюдателността и финеса на изпълнението. Пластиките са забелязани от публиката, но за съжаление, днес не са ни известни нейни скулптурни творби.

Дочо(е)ва активно подпомага културния живот чрез своето творчество и дарения на книги, а част от художественото ѝ наследство е запазено в художествената сбирка на читалище „Наука“ и по-късно в художествената галерия „Теофан Сокеров“. Въпреки че нейното име е почти забравено днес, художественото ѝ наследство е значително и заслужава да бъде издирено, проучено и популяризирано.

Богдана К. Дочева е не само известна като художничка, но и като писателка, чието творчество заслужава специално внимание. Основният ѝ литературен принос е книгата „Под сянката на пиниите“, която представя лична хроника на пътуването ѝ до Рим през юбилейната 1925 г. – Светата година за католическия свят. Книгата е съчетание между пътепис, културно наблюдение и художествено изразяване, като в текста се откриват фини наблюдения, художествени описания и лични впечатления, които показват както богатството на вътрешния ѝ свят, така и способността ѝ да предава атмосфера и емоции.

⁵ Лалев, Иван. Бележити ловчалии. В. Търново : Витал, 2013; Богданов, Николай, Величко Неделчев. Богдана Дочева – художничка, журналистка, общественичка. – В: Фактор (Ловеч). 2004; Метева, Мирослава. На дневна светлина. Ловеч : ИнфоВижън, 2024.

Точното название на книгата е „Под сянката на пиниите. Пътни бележки описания с кратки исторически очерки“, отпечатана през 1928 г. от печатница Божинов в София (ул. Солун 30). Върху титулната страница на книгата е добавен (залепен) текст *Одобрена от Министерство на народното Просвещение и препоръчана за училищни библиотеки, с окръжна 4202 от 15 февруари 1928 г.* На контратитулната страница е отбелязано, че книгата е на склад при авторката и в печатница. На страницата със съдържанието е посочено, че корицата и заглавките са работени от авторката. Книгата има мотото: *Не рушете старините, не докосвайте това, що принадлежи на вековете!*

Богдана Дочева посвещава книгата на майка си със следния текст: *Посвещавам тези страници на жената, която ме научи да обичам Бога и да обичам да чета. Посветявам – на покойната си майка.* Преди началото на текста авторката е написала: *Мълчание! Говорят вековете.*

Книгата е от 414 стр., като в края на текста е посочено, че е използвала историите на изкуството на Антон Митов⁶ и Георг Вебер⁷. В книгата има една фотография на групата поклонници, около 55 на брой, включително и едно дете. Снимката е правена във Виена. На нея ясно могат да бъдат различени образите на католически духовници – един епископ и двама монаси. Никъде в текста няма описание на групата. Допускам, че монасите са придружавали групата, а висшият духовник е посрещнал групата във Виена. Малкият размер на фотографията и разстоянието от което е правена не позволяват да бъдат разгледани по-подробно лицата на поклонниците, както и да бъдат идентифицирани.

Текстът на Богдана Дочева е придружен с 26 черно-бели фотографии, на които са изобразени пейзажи от посетенията градове, важни автори, като Тициано, Леонардо, Рафаело и Микеланджело; репродукции на техните най-прочути творби, като „Тайната вечеря“, Сикстинската капела и др.

Отделните глави в текста започват с отделна заставка, тематично обвързана със съдържанието на съответната глава. Броят на заставките, заедно с изображението на корицата са 15. Те са от особено интерес, поне за мен като историк на изкуството, затова ще се спра и малко по-подробно на тях.

Художественото оформление на „Под сянката на пиниите“ е важен компонент от цялостното въздействие на книгата.

⁶ Антон Митов (1862–1930) – живописец, изкуствовед, критик и пр. Един от първите преподаватели по история на изкуството у нас.

⁷ Георг Вебер (1808–1888) – историк, неговата всеобща история е била разпространено и използвано четиво през XIX и нач. на XX в.

Създадените от Богдана К. Дочева заставки представляват характерен пример за книжна графика от началото на XX в., в която се съчетават функционалност и изобразителна пестеливост. Композициите са изградени върху принципа на яснота и минимализъм – използвани са чисти контури, леко шрихиране и внимателно дозирана орнаменталност.

Дочева не се стреми към декоративно претрупване, а към подчертаване на връзката между текста и изображението. Заставките често „прегръщат“ текста чрез своята неравномерна рамка, която едновременно маркира началото на отделен фрагмент и визуално въвежда читателя в темата. По този начин графиките изпълняват не само декоративна, но и структурираща функция.

Темите на изображенията са подчинени на съдържанието на книгата – пътуването до Италия. Срещаме мотиви от природата (като пиниите – символ на италианския пейзаж), морето и пътешествието (кораба, гондолите), образа на светец (най-вероятно св. Антоний от Падуа), както и архитектурни силуети (катедрали, площади и дворци) от Виена, Венеция, Флоренция, Рим, както и старините (Колоната на Траян, Капитолийската вълчица, обелиск и руини) от Рим, Неапол, Помпей и т.н. Те са сведени до знакови изображения – по-скоро визуални емблеми, отколкото подробни илюстрации. Именно в тази пестеливост се открива умението на авторката да редуцира формата да търси обобщение, а не разказвателност.

В естетическо отношение тези илюстрации могат да се отнесат към духа на модерното оформление на книгата от 20-те години, когато се утвърждава стремежът към синтез между текст и образ. В същото време те носят и индивидуалния почерк на Дочева – чувствителност към линията, деликатно чувство за ритъм и хармония, както и стремеж да внуши атмосферата на разказваното чрез няколко привидно прости, но силно концентрирани форми.

В годината, в която книгата е публикувана, Ал. Божинов публикува рецензия за нея в списание „Свободна реч“⁸. Тази книга на Богдана Дочо(е)ва е единствената, която попада в интереса на съвременни изследователи⁹.

⁸ Божинов, Александър. „Под сянката на пиниите“ – пътеписи : [Рец.]. – В: *Свободна реч*, IV, № 1209, 1928, с. 3.

⁹ Русева, Мария. *Постика на пътя в българската литература от 20-те и 30-те години на XX век*. София : УИ „Св. Климент Охридски“, 2022; Балчева, Антоанета. *Шрихи от Загреб и Дубровник в творбите на Олга Чавова, Богдана Дочова и Вера Плочева*. – В: *Балкански паралели*. Състав. Руслана Бейлери, Екатерина Търпоманова, София : УИ „Св. Климент Охридски“, 2024, с. 271–278.

Освен „Под сянката на пиниите“ Дочева е автор на „Сказание за княз Борис и цар Симеон“, книгата е издадена също през 1928 г., издател е д-р Ж. Маринов. Това съчинение на Дочева е с предговор от големия български историк медиевист проф. Васил Златарски (1866–1935). Книгата е малък формат и е само от 48 страници. Съобщение за излизането от печат на тази книга има във вестник „Книжарска дума“¹⁰. В книгата има две карти на Плиска и Велики Преслав. Двете винетки, напомнящи за тези от „Под сянката на пиниите“, в които тя много умело включва средновековен гръцки кръст в едната и инсигниите на царската власт – във втората. Особено интересна, поне за мен, е началната илюстрация, представляваща вечерния отдих на българския цар Симеон в Преслав.

В илюстрацията, озаглавена „Цар Симеон на вечерен отдих в Преслав“, Богдана Дочева изгражда образ, който се движи по границата между историческата конкретика и сакралната символика. Макар сцената да има повествователен характер, композиционното решение и стилистичният език ясно напомнят на визуалния канон на възрожденската иконопис и монументална живопис.

Цар Симеон е представен в центъра на изображението, в момент на почивка, но телесната отпуснатост е балансирана от фронталното и достолепно излъчване на фигурата. Това изключва възможността сцената да бъде възприета като жанрова; напротив, тя придобива статут на символно изобразяване на владетелското достойнство.

Използваната бордюрна плетеница напомня декоративните елементи в храмовата живопис, където орнаментът не е само украса, а белег за отделяне на сакралното пространство. Подобно на стенописните цикли, в които всяка сцена е „ограничена“ от бордюр, Дочева създава визуална рамка, която превръща изображението в самостоятелна иконографска единица.

Изграждането на фигурата е условно – пропорциите са леко удължени, движенията лишени от реализъм, пространството е схематизирано и плоско. Тази стилизация отдалечава образа от жанровата реалност и го приближава към изразните средства на академичната религиозна стенопис, където целта е внушение, а не натуралистична достоверност.

В този контекст „отдихът“ на цар Симеон не е просто почивка, а метафора на духовната и културната сила на владетеля. Както светците в иконописната традиция, Симеон е показан не като историческа личност със своите телесни и битови характеристики, а

¹⁰ Излезе от печат кн. „Сказание за княз Борис“: [Съобщение]. – В: *Книжарска дума* (София) № 23, 30 ноем. 1934, с. 10.

като символ на Златния век – епоха, сакрализирана в националната идеология и която е особено предпочитана в тези години.

Съзнателното търсене на паралели със стенописната традиция е показателно за опита на Богдана Дочева да впише историческия наратив в сакралното измерение на изкуството. Така националната история е „иконизирана“, а фигурата на цар Симеон се превръща в своеобразен духовен знак – мост между религиозното наследство и „Родното изкуство“, което е в подем през първата половина на XX век.

През 1935 г. Богдана Дочева издава третата си книга „Останалите 1877/1978“ (1928) и „Стара Загора, Шипка, Шейново“ (1935). Тя е част от поредицата „Бойна библиотека“. Тази нейна книга е без художествено оформление. Това съчинение на авторката свидетелства за интереса ѝ към историята, родната култура и събитията, формирали българската идентичност. Последната част – „Старият клисар“, е публикувана в списанието на Софийската митрополия „Народен страж“ (1929, кн. 7). На контратитула е отбелязано: *Според „Българското опълчение“. Възпоменания зап. [запасен] подполковник С. И. Кисов*. Допускам, че данните за хода на събитията, които нашата героиня разказва в книгата си, са на базата на текста на запасния подполковник Кисов.

Статията, публикувана във вестник „Фактор“ – Ловеч, е в основата на редица по-късни публикации. От този текст с автори Николай Богданов и Величко Неделчев¹¹ научаваме, че Дочева е художник, писател, пианист и журналист. Автор е на още две книги – „Българското опълчение“ и „Възпоменание за С. И. Кисов“, но тази информация не се потвърди. Книга, която неправилно е приписана на Дочева е: „Българското опълчение в освободителната Руско-турска война 1877–1878. Възпоменание на запасния офицер С. И. Кисов“. Автор, както става ясно от заглавието, е Стефан. И. Кисов (1861–1915), български опълченец, а книгата е възпоменание от него за важните събития около Освобождението на България, а не за него, както е отбелязано в цитираната статия. Тази книга – с по-различно заглавие, е в основата на „Останалите“ от Дочева и оттам най-вероятно идва недоразумението при Богданов и Неделчев, че тя е автор и на този текст.

От литературното творчество на Богдана Дочева и най-вече от книгата „Под сянката на пиниите“ разбираме, че тя изключително цени културното наследство и ратува за неговото опазване. От

¹¹ Богданов, Николай; Величко Неделчев. Цит. съч.

писмо от Богдана Дочо(е)ва до Йордан Ковачев научаваме, че тя е написала и предала за печат книга „Да опазим старините“ (1931), но няма следи книгата да е публикувана, а днес и ръкописът е в неизвестност. От същото писмо разбираме, че тя има поне още две книги „Мир или война“ и сборник с разкази „Тайните на белоликите“.

От направеното проучване става ясно, че Богдана К. Дочева е публикувала различни свои разкази в издания като: „Литературен свят“, „Духовна обнова“, „Вестник на жената“, „Нов женски свят“, „Светоглас“ и др. Някои от тези издания са публикували и нейни картини. Тази част от литературното наследство на Б. Дочева ще оставя за друго изследване¹².

Напомням, че в това научно съобщение имам за цел да обобща известното до момента за литературното творчество на писателката и да поставя началото на задълбочено и цялостно изследване на литературното ѝ творчество. Тук си позволявам да публикувам цялото писмо на писателката до Йордан Ковачев, защото, струва ми се, то дава интересна картина за взаимоотношенията в началото на 30-те години на XX век¹³.

Писмо от Богдана Дочова до Йордан Ковачев¹⁴ с благодарност за изпратеното писмо; за даден от нея материал за печат; за хубавите впечатления от беседите на Ковачев и др.

Ловеч, 26 февруари 1931 г.

Г-н Ковачев,

Прочетох писаното на 21.2.

В тихата радост, обзела ме, загледах далеч и се попитах: искрено ли е всичко казано? Свърших, затворих и исках, и искам да вярвам, че всичко отправено е мисъл на човек, който може да управлява своите чувства и помисли и никога не ще е в състояние да залъже. Колко мило е това писано и за него аз Ви благодаря много и искрено.

Наличността на неиздадените ми работи беше ме отчаяла и зарекла се бях тази година да не пиша нищо. Но разболях се. И за да убия времето, взех молива и това, що сте чели, е писано тези последни дни. Трябваше да постоянявам, казвате Вие, ще се постарая да Ви послушам. И ако Вие ми посъчувствате повече, ще Ви обещаю това.

¹² Изказвам благодарност на Людмила Малинова и Аделина Германова за предоставената ми библиография за Богдана Дочева.

¹³ Изказвам специалната си благодарност на д-р Александра Димитрова, специалист в Университетския архив на Нов български университет, която разчете ръкописа.

¹⁴ Йордан Ковачев (1895–1966) – юрист (адвокат), поет, писател, преводач; тогостроител; един от основателите на Българския вегетариански съюз; общественик и политик. Репресиран след 1947 г. – лежал в лагерите „Куциян“ и „Белене“.

Дадох за печат „Да пазим старшините“. Относно „Мир или Война“ откривахме сте мисълта ми. Аз съм запитала вече редактора на сп. „Духовна обнова“ г-н П. Мишкова¹⁵ (на този въпрос той дава място в списанието). Отговор нямам още и ми е много мъчно. Тука да я издам? В този затътен кат няма смисъл, ще загълхне. И да я издам аз сама? Страхувам се от неуките. Издатели не познавам и не ще се обърна. Смеся да кажа: ако Вие ми бяхте подали ръка?

На г-жа Божилова¹⁶ познавам отчасти перото, ще ѝ пиша и ще бъда доволна, ако се разберем. Благодаря.

Чаках да прочета нещо за „[Нацка] Гиздавица“. Той е един от 14-те разказа – 98 стр., със съща тенденция, подзаглавие „Тайната на белодиките“. Как би[х] искала тази ми сбирка да види бял свят! От софийски издател съм напарена и не искам да ги търся.

Ще Ви попитам няма ли в Пловдив някой добър човек и осланяйки се на Вас, да Ви изпратя ръкопис да се отпечата.

На хонорара много не държа, но и колкото да е, ще си го разделям. Аз смятам в случая, ако сте съгласни, да възложя Вам корекцията и въцки други грижи.

Ще ми пишете за всичко, нали?

Тук ние живеем още с хубавите впечатления от Вашите беседи и с надеждата пак да Ви видим между нас.

Приемете сърдечен поздрав от мен и г-н Дочов,

Б. К. Дочова¹⁷

Като активен член на Съюза на българските писатели Богдана Дочева редовно участва в литературни вечери и публични четения, организирани в салона на читалище „Наука“ в Ловеч. Там тя представя сказки на различна тематика – живопис, музика и културно наследство, като често акцентира върху опазването на старините и българските традиции. Това подчертава нейния принос не само като творец, но и като културен посредник, който обединява литература, изкуство и образование.

Нейният литературен и художествен път е прекъснат преждевременно – Богдана Дочева умира на 1 февруари 1944 г., оставяйки значимо, макар и разпокъсано наследство. Съхранените материали, както и архивните сведения показват, че Дочева е изграждала своята литературна идентичност паралелно с визуалното творчество, а

¹⁵ За списанието и неговия редактор Павел Мишков (1887–1938) вж.: Ангелова, Росица. Периодичният печат на протестантските църкви в България (1876–1949). – В: *Исторически*, 2015, № 8, с. 73–91. [https://www.shu.bg/wp-content/uploads/file-manager-advanced/](https://www.shu.bg/wp-content/uploads/file-manager-advanced/users/facilities/jhu/izdaniya/istorikii/Istorigkii-8.pdf)

¹⁶ По всяка вероятност става дума за видната журналистка и общественичка Жени Божилова-Патеева (1878–1955).

¹⁷ ЦДА, ф. 2143К, оп. 1, а. с. 410, л. 1–3 гр. Оригинал. Ръкопис.

текстовете ѝ днес могат да бъдат отправна точка за бъдещи изследвания върху женската културна и художествена активност в България през първата половина на XX век.

Съюзът на българските писателки едва оцелява в следващите години и най-вероятно последната му грижа е била да увековечава паметта на уважаваната ловешка общественичка.

Богдана К. Дочева (Фесчиева) е представителка на едно поколение български интелектуалки, чието творчество остава встрани от канона, но носи белезите на културната динамика и духовните търсения на първата половина на XX век. Нейната дейност като художничка, писателка и общественичка очертава образ на жена, за която изкуството е не просто професионална изява, а средство за диалог с историята, традицията и съвременността. В литературата ѝ – от пътеписа „Под сянката на пиниите“ до историческите очерци и военни спомени – ясно проличава стремежът да се съхрани паметта, да се акцентира върху културното наследство и да се потърси мястото на България в широкия европейски контекст. В художествените ѝ практики пък личат професионална подготовка, усет към детайла и модернистична чувствителност, които вписват нейното творчество в по-широките тенденции на времето.

Макар нейното име да е почти забравено днес, Дочева заема важно място сред жените, които през първата половина на XX век съчетават литература, изкуство и просвета. Нейната личност и дело са свидетелство за онзи пласт от българската култура, който остава извън „големите разкази“, но който именно чрез своята многообразност и локални проявления изгражда пълната картина на епохата. Настоящото изследване е стъпка към възстановяването на този забравен образ и към поставянето на Богдана К. Дочева на мястото ѝ в културната история на България.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

- Ангелова, Росица. Периодичният печат на протестантските църкви в България (1876–1949). – В: *Историк*, № 8, 2015. Също и онлайн – <https://www.shu.bg/wp-content/uploads/file-manager-advanced/users/faculties/fhn/izdaniya/istorikii/istorikii-8.pdf>
- Балчева, Антоанета. Шрихи от Загреб и Дубровник в творбите на Олга Чавова, Богдана Дочова и Вера Плочева. – В: *Балкански паралели*. Състав. Руслана Бейлери, Екатерина Търпоманова, София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2024.
- Богданов, Николай; Величко Неделчев. Богдана Дочева – художничка, журналистка, общественичка. – В: *Фактор* (Ловеч), 2004.
- Божинов, Александър. „Под сянката на пиниите“ – пътеписи : [Рец.]. – В: *Свободна реч*, IV № 122.

- Боснев, Иван.** Николай **Шарков**, Жени **Маслинкова**. Български зъболекарски съюз. 105 г. история. Алманах. София: Български зъболекарски съюз, 2010.
- Димитров, Владимир.** Непознатата Богдана Дочева. – В: *Изкуствоведски четения*, 2025, II. Изкуства и архиви. Състав. К. Николова. София, 2026.
- Димитрова, Блага, Йордан Василев.** Младостта на Багряна и нейните съпътници. София : Просвета, 1993.
- Дочева, Богдана.** Под сянката на пиниите : Пътни бележки и описание с кратки истор. очерки. София, 1928.
- Излезе от печат кн. „Сказание за княз Борис“: [Съобщение]. – В: *Книжарска дума* (София) № 23, 30 ноем. 1934, с. 10.
- Лалев, Иван.** Бележити ловчалии. В. Търново : Витал, 2013.
- Метева, Мирослава.** На дневна светлина. Ловеч : ИнфоВижън, 2024.
- Русева, Мария.** Поетика на пътя в българската литература от 20-те и 30-те години на XX век. София : УИ „Св. Климент Охридски“, 2022.
- Танчев, Иван.** Руският принос в подготовката на българска интелигенция с висше и професионално образование (1878-1912). – В: *Известия на държавните архиви*, Т. 105, 2013.
- Народен страж*, № 7, 1929. София : Софийска митрополия.
- ЦДА, ф. 2143К, оп. 1, а. с. 410, л. 1–3 гр. Оригинал. Ръкопис.